

ความพร้อมต่อการเรียนแบบสหวิชาชีพของนักศึกษาอุดมศึกษาจังหวัดสุรินทร์

Readiness for Interprofessional Learning among Undergraduate Students in Surin Province

จุฬารัตน์ ห้าวหาญ¹ ธวัชชัย ยืนยาว¹ สุชาดา นิมวัฒนากุล¹ สุขุมาล แสนพวง¹

Chularat Howharn¹ Thawatchai Yeunyow¹ Suchada Nimwatanakul¹ Sukhumal Sanpuang¹

¹วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์

¹Boromarajonani College of Nursing, Surin

Corresponding author: Chularat Howharn; Email: howharn@gmail.com

Received: 7 January 2020 Revised: 6 March 2020 Accepted: 9 March 2020

บทคัดย่อ

การศึกษาเชิงพรรณนานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความพร้อมต่อการเรียนแบบสหวิชาชีพของนักศึกษาอุดมศึกษาในจังหวัดสุรินทร์ ทำการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาในวิทยาลัยพยาบาล มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน และวิทยาลัยอาชีวศึกษา ที่มีที่ตั้งอยู่ในเขตจังหวัดสุรินทร์ จำนวน 719 คน รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบวัดความพร้อมต่อการเรียนแบบสหวิชาชีพ ที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .91 ใช้สถิติ t-test และ One-Way ANOVA ในการทดสอบสมมติฐาน ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง นับถือศาสนาพุทธ เป็นนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏ ชั้นปีที่ 1 และไม่เคยมีประสบการณ์การเรียนรู้แบบสหวิชาชีพ ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความพร้อมต่อการเรียนแบบสหวิชาชีพอยู่ในระดับมาก ($M=3.65$, $SD=.43$) กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ สถาบันที่กำลังศึกษาและประสบการณ์การเรียนรู้แบบสหวิชาชีพที่ต่างกันมีค่าคะแนนเฉลี่ยความพร้อมต่อการเรียนแบบสหวิชาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ชั้นปีที่ต่างกันมีความพร้อมต่อการเรียนแบบสหวิชาชีพไม่ต่างกัน ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้คือสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาในจังหวัดสุรินทร์สามารถร่วมกันออกแบบจัดการเรียนรู้แบบสหวิชาชีพได้ โดยสามารถเริ่มจัดการเรียนแบบสหวิชาชีพได้ตั้งแต่นั้นปีที่ 1

คำสำคัญ: การจัดการเรียนการสอนแบบสหวิชาชีพ; ความพร้อม; นักศึกษาอุดมศึกษา

Readiness for Interprofessional Learning among Undergraduate Student in Surin Province

Chularat Howharn¹ Thawatchai yeunyow¹ Suchada Nimwatanakul¹ Sukhumal Sanpuang¹

¹Boromarajonani College of Nursing, Surin

Corresponding author: Chularat Howharn; Email: howharn@gmail.com

Received: 7 January 2020 Revised: 6 March 2020 Accepted: 9 March 2020

Abstract

This descriptive study was aimed to determine and compare the level of readiness for interprofessional learning (IPL) among undergraduate students in Surin Province. The sample consisted of 719 undergraduate students studying at the Boromarajonani College of Nursing Surin, Surin Rajabhat University, and Rajamangala University of Technology Isan. The Readiness for Interprofessional Learning Scale (IPL) was used to collect data in which the Cronbach's Alpha coefficient was .91. Independent t-test and one-way ANOVA were utilized to compare the differences in the means of the readiness for IPL. The majority of the participants were female, Buddhists, never had experience with IPL, studying at the Rajabhat University, and the first year students. Overall, the sample had a high level of readiness for IPL. There were statistically significance differences in readiness levels among the students with regards to gender, different institutes, and experience with IPL but not statistically different regarding different years of study. The suggestion from this study is that all institutes located in Surin province should consider integrating interprofessional education in their curriculum and can launch IPE in the first year of the program.

Keywords: readiness; interprofessional education; undergraduate students

ความเป็นมาและความสำคัญ

การจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรทางสุขภาพจำเป็นต้องพัฒนาหลักสูตรหรือปรับปรุงการจัดการศึกษาโดยเน้นการเรียนรู้ร่วมกันของสหสาขาวิชาชีพ (interprofessional learning) เพื่อสร้างประสบการณ์และการฝึกการทำงานเป็นทีมร่วมกันเป็นทีมสหวิชาชีพ¹ องค์การอนามัยโลกได้กล่าวถึงแนวคิดการจัดการเรียนการสอนแบบหลากหลายสาขามาตั้งแต่สามสิบปีที่แล้วว่าเป็นการจัดการเรียนการสอนที่มีนักศึกษาและผู้ปฏิบัติจากหลากหลายสาขาทางด้านสุขภาพมาเรียนรู้ร่วมกันและมีกิจกรรมความร่วมมือกันเพื่อส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันความเจ็บป่วย ให้การรักษาและฟื้นฟูสุขภาพผู้รับบริการ² อีก 20 ปีต่อมาการเรียนการสอนแบบสหสาขาวิชาชีพได้รับความสนใจจากทั่วโลกว่าเป็นการจัดการเรียนการสอนอีกวิธีหนึ่งที่เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน³ การจัดการเรียนการสอนแบบสหวิชาชีพเป็นการเรียนการสอนที่มีการร่วมมือกันระหว่างสองวิชาชีพหรือมากกว่า จากวิชาชีพสุขภาพและวิชาชีพอื่น ๆ นอกเหนือวิชาชีพสุขภาพ พัฒนาความสามารถในการแบ่งปันความรู้ ทักษะเสริมสร้างความเข้าใจ ความร่วมมือทั้งในด้านการศึกษา การทำงานและการวิจัยร่วมกันระหว่างสหวิชาชีพ⁴ โดยเน้นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้และทำงานร่วมกัน ผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการใช้ประสบการณ์ตรง สร้างวงจรการเรียนรู้และตอบสนองต่อความต้องการของสังคม ส่งผลให้เกิดการสร้างกระบวนทัศน์ใหม่ในการเรียนรู้ โดยมีเป้าหมายสูงสุดคือ เพื่อให้บัณฑิตได้ฝึกการทำงานร่วมกันแบบสหวิชาชีพ และยังเป็วิธีการเรียนที่ช่วยส่งเสริมการพัฒนาความสามารถในการแบ่งปันความรู้ทักษะ เสริมสร้างความเข้าใจและความร่วมมือทั้งในด้านการศึกษา การทำงานและการวิจัยร่วมกันระหว่างสหวิชาชีพ⁵ สำหรับการศึกษาแบบสหสาขาวิชาชีพมุ่งเน้นการเกิดผลลัพธ์ ได้แก่ การรู้จักบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ (roles/responsibilities) หมายถึง การรับรู้และเข้าใจในสถานภาพ ตำแหน่ง หน้าที่และพฤติกรรมการแสดงตามองค์ความรู้ตามวิชาความรู้ที่กำลังศึกษาหรือสำเร็จการศึกษาตามศาสตร์ของวิชาชีพ และการทำงานเป็นทีม (team work) หมายถึง ทักษะและการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันกับวิชาชีพอื่น ๆ มีการวางแผนการทำงานร่วมกัน มีการมอบหมายบทบาทหน้าที่ตามศาสตร์ของวิชาชีพ⁶ การจัดการเรียนการสอนแบบสหวิชาชีพก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่เป็นประโยชน์หลายประการ เช่น ทำให้ผู้เรียนเกิดการรับรู้และเข้าใจบทบาทตามสาขาวิชาชีพและความสามารถในการทำงานเป็นทีมเพิ่มมากขึ้น⁶ การจัดการเรียนแบบสหวิชาชีพเป็นการเตรียมความพร้อมให้บุคลากรทำงานแบบสหวิชาชีพ เพื่อประโยชน์ในการดูแลสุขภาพของประชาชนแบบองค์รวม⁴

จังหวัดสุรินทร์มีสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาสำหรับบุคลากรด้านสุขภาพ และสถานศึกษาอุดมศึกษาไม่ได้จัดการศึกษาด้านสุขภาพโดยตรงแต่มีวิชาเรียนที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพประชาชน ซึ่งแต่ละสถาบันก็มีรูปแบบการเรียนการสอนที่แตกต่างกันตามสาขาวิชาชีพ มีหลักการและแนวคิดในการดูแลสุขภาพประชาชนที่แตกต่างกันตามหลักการของวิชาชีพนั้น ๆ เมื่อสำเร็จการศึกษานักศึกษาเหล่านั้นล้วนแล้วแต่ไปปฏิบัติงานเพื่อดูแลประชาชนในจังหวัดสุรินทร์ตามบทบาทหน้าที่ของงานของตน ซึ่งบางครั้งกิจกรรมการดูแลสุขภาพการประสานเชื่อมโยงเข้าหากันด้วยข้อจำกัดของแนวคิดและบทบาทหน้าที่ในสาขาอาชีพ ดังนั้นการจัดการเรียนแบบสหวิชาชีพให้กับนักศึกษาตั้งแต่อยู่ในระบบการศึกษาจะทำให้ นักศึกษามีความคุ้นเคยกับการทำงานร่วมกับผู้อื่นตั้งแต่ต้นทำให้ง่ายต่อการปรับตัวและทำงานร่วมกันได้เมื่อออกไปประกอบอาชีพ จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่าในการจัดการเรียนรู้แบบสหวิชาชีพควรต้องให้นักศึกษาที่มาจากหลากหลายวิชาชีพมากกว่าหนึ่งวิชาชีพมามีกิจกรรมระหว่างกัน ซึ่งการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันจะส่งผลลัพธ์ที่ดีต่อสุขภาพของประชาชน⁸

จากการศึกษาวิจัยที่ผ่านมาพบว่านักศึกษาที่มีเพศ สถาบันการศึกษา ชั้นปีที่กำลังศึกษา รวมทั้งประสบการณ์การเรียนแบบสหวิชาชีพที่ต่างกัน อาจจะทำให้ความพร้อมต่อการเรียนแบบสหวิชาชีพต่างกัน⁹⁻¹⁰ ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนแบบสหวิชาชีพสำหรับนักศึกษาอุดมศึกษาในจังหวัดสุรินทร์ที่เป็นวิชาชีพด้านสุขภาพโดยตรงและโดยอ้อมให้เหมาะสมกับผู้เรียนและเกิดผลสัมฤทธิ์จากการเรียนจึงจำเป็นต้องศึกษาความพร้อมต่อการเรียนแบบสหวิชาชีพก่อน การศึกษาวิจัยในครั้งนี้จึงการศึกษาความพร้อมต่อการเรียนแบบสหวิชาชีพของนักศึกษาอุดมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ จากสถาบันการศึกษาที่มีความพร้อมและมีประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ร่วมกับสถาบันอื่นผ่านกิจกรรมเสริมหลักสูตรและการจัดประชุมวิชาการจำนวน 4 สถาบัน ได้แก่ 1) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสุนทร 2) มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ 3) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี

ราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์ และ 4) วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุรินทร์ โดยศึกษาระดับความพร้อมต่อการเรียนแบบสหวิชาชีพ และเปรียบเทียบความพร้อมต่อการเรียนแบบสหวิชาชีพของนักศึกษาอุดมศึกษาในจังหวัดสุรินทร์ที่มีเพศ สถาบันการศึกษา ชั้นปีที่กำลังศึกษา และประสบการณ์การเรียนรู้แบบสหวิชาชีพ ที่แตกต่างกัน ข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์และสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสหวิชาชีพสำหรับนักศึกษาอุดมศึกษาในจังหวัดสุรินทร์ ทั้งในรูปแบบของกิจกรรมในห้องเรียนและนอกห้องเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพร้อมต่อการเรียนแบบสหวิชาชีพของนักศึกษาอุดมศึกษาในจังหวัดสุรินทร์ และเพื่อเปรียบเทียบความพร้อมต่อการเรียนแบบสหวิชาชีพของนักศึกษาอุดมศึกษาในจังหวัดสุรินทร์ที่มีเพศ สถาบันการศึกษา ชั้นปีที่กำลังศึกษา และประสบการณ์การเรียนรู้แบบสหวิชาชีพ แตกต่างกัน

สมมติฐานการวิจัย

นักศึกษาอุดมศึกษาในจังหวัดสุรินทร์ที่มีเพศ สถาบันการศึกษา ชั้นปีที่กำลังศึกษาและประสบการณ์การเรียนรู้แบบสหวิชาชีพ ที่แตกต่างกันมีความพร้อมต่อการเรียนแบบสหวิชาชีพแตกต่างกัน

วิธีการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมในมนุษย์ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์ เลขที่ P-EC-3-04-62 ลงวันที่ 25 ธันวาคม 2562 มีวิธีการศึกษาดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่มีที่ตั้งในเขตจังหวัดสุรินทร์ จำนวน 4 สถาบัน ได้แก่ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์ และวิทยาลัยอาชีวศึกษาสุรินทร์ ซึ่งสถาบันการศึกษาที่มีความพร้อมและมีประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ร่วมกับสถาบันอื่นผ่านกิจกรรมเสริมหลักสูตรและการจัดประชุมวิชาการ

กลุ่มตัวอย่างคัดเลือกแบบบังเอิญ (accidental sampling) นักศึกษาที่กำลังศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่มีที่ตั้งในเขตจังหวัดสุรินทร์ จำนวน 4 สถาบัน ได้แก่ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์ และวิทยาลัยอาชีวศึกษาสุรินทร์ ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมในการวิจัยจำนวนทั้งสิ้น 719 คน

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบไปด้วย (1) ข้อมูลทั่วไป เป็นการสอบถามเกี่ยวกับ เพศ ศาสนา สถาบันที่กำลังศึกษา ชั้นปีที่กำลังศึกษา และ ประสบการณ์การเรียนรู้แบบสหวิชาชีพ และ (2) ศึกษาความพร้อมต่อการเรียนแบบสหวิชาชีพโดยใช้แบบสอบถามความพร้อมต่อการเรียนแบบสหวิชาชีพ จากเครื่องมือ readiness for interprofessional learning scale (RIPLS) ที่พัฒนาโดย McFadyen และคณะ¹¹ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเครื่องมือโดยภาพรวมที่มีการใช้ในหลายประเทศ มากกว่า .80 แต่ในรายด้านอยู่ที่ .41-.89¹¹ แบบสอบถามฉบับนี้ถือแปลเป็นภาษาไทยซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของครอนบาคเท่ากับ .84¹²

RIPLs ฉบับภาษาไทยที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ ขออนุญาตใช้ฉบับที่ กชกร รักรุ่ง และคณะร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีความเชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษได้ดำเนินการในกระบวนการแปลจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย และแปลจากไทยเป็นอังกฤษ (backward and forward translation) โดยผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาจำนวน 2 ท่าน ส่วนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อัลฟาของครอนบาค

ของแบบสอบถามฉบับภาษาไทยจากการทดสอบในนักศึกษาพยาบาลจำนวน 30 คน ได้ค่าเท่ากับ .91 และเมื่อใช้ในกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจำนวน 226 คน เท่ากับ .88 RLIPs ได้ทำการหาค่าความเชื่อมั่นกับนักศึกษาที่จะใช้เป็นสถานที่ในการทำการศึกษจากสถาบันการศึกษาละ 10 คน รวมเป็น 40 คน ได้ค่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อัลฟาของครอนบาคทั้งฉบับเท่ากับ .85

แบบสอบถามนี้ประกอบไปด้วยคำถามจำนวน 19 ข้อ แบ่งเป็นการศึกษาความพร้อมด้านการทำงานร่วมกันเป็นทีม เอกลักษณะการเรียนรู้ร่วมทางบวก เอกลักษณะการเรียนรู้ร่วมทางลบ และบทบาทและความรับผิดชอบของวิชาชีพในการเรียนรู้ คำตอบจะเป็นแบบ Likert Scale มีการให้ระดับ คะแนนจาก 1-5 คะแนน คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง (5 คะแนน) เห็นด้วย ทั้งเห็นด้วยและไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (1 คะแนน) การแปลความหมายของคะแนน ในแต่ละข้อ มีการแปลผลคะแนนทั้งในรายข้อและรายด้านและในภาพรวม โดยคำถามเชิงลบจะเปลี่ยนแปลงค่าคะแนนไปในทางบวก ก่อนจะรวมเป็นรายด้านและคะแนนรวมทั้งหมด ในรายข้อมีการประเมินค่าเฉลี่ยโดยพิจารณาแบ่งเป็น 5 ระดับ แปลผลจากค่าคะแนนเฉลี่ย¹³ ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.21 – 5.00 หมายถึง มีความพร้อมในระดับดีมาก

ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.41 – 4.20 หมายถึง มีความพร้อมในระดับมาก

ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.61 – 3.40 หมายถึง มีความพร้อมในระดับปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.81 – 2.60 หมายถึง มีความพร้อมในระดับน้อย

ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.80 หมายถึง มีความพร้อมในระดับน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตดำเนินการศึกษาวิจัยและได้รับอนุญาตให้ติดประชาสัมพันธ์เพื่อเชิญชวนให้นักศึกษาได้เข้าร่วมในการศึกษาวิจัยจากสถาบันการศึกษาที่เข้าร่วมในการศึกษาวิจัย แบบสอบถามจัดทำในรูปของ Google Form ที่มีคำอธิบายเกี่ยวกับการศึกษาวิจัยไว้ในหน้าแรก พร้อมทั้งคำชี้แจงว่าหากกลุ่มตัวอย่างเลือกเข้าตอบแบบสอบถามเป็นการแสดงถึงความยินยอมเข้าร่วมในการศึกษาวิจัย ทั้งนี้ในคำชี้แจงนั้นมีรายละเอียดถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อมูลจะถูกนำไปวิเคราะห์ในภาพรวม ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างไม่ต้องระบุชื่อ-นามสกุล ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างสามารถถอนตัวจากการศึกษาวิจัยในช่วงใดก็ได้ตามความสมัครใจ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลจาก Google Form จะถูกบันทึกในรูป Spread Sheet พร้อมทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล ก่อนนำไปวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป การวิเคราะห์ข้อมูลกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ $p < .05$ ใช้สถิติเชิงพรรณนา ในการพรรณนาข้อค้นพบและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อ เปรียบเทียบความพร้อมต่อการเรียนแบบสหวิชาชีพของนักศึกษาอุดมศึกษา ในจังหวัดสุรินทร์ที่มีเพศ และประสบการณ์การเรียนรู้แบบสหวิชาชีพแตกต่างกันด้วยสถิติ independent t-test และเปรียบเทียบ ความพร้อมต่อการเรียนแบบสหวิชาชีพในกลุ่มตัวอย่างที่มีสถาบันการศึกษา และชั้นปีที่กำลังศึกษาที่แตกต่างกัน โดยใช้สถิติ One-way ANOVA โดยวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อดูข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติก่อน พบว่าข้อมูลมีการกระจายเป็นโค้งปกติ และความแปรปรวนระหว่างกลุ่มไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจึงใช้สถิติ Scheffe' ในการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่

ผลการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 77.7) นับถือศาสนาพุทธ (ร้อยละ 99.3) เป็นนักศึกษาจากมหาวิทยาลัย ราชภัฏสุรินทร์ (ร้อยละ 45.6) ชั้นปีที่ 1 (ร้อยละ 53.1) เกรดเฉลี่ยสะสมอยู่ระหว่าง 1.97-3.98 ไม่เคยมีประสบการณ์ การเรียนรู้แบบสหวิชาชีพ (ร้อยละ 68.4) กลุ่มที่เคยมีประสบการณ์การเรียนรู้แบบสหวิชาชีพระบุว่าเคยเรียนร่วมกับ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสุนทร มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์ และวิทยาลัยเทคนิคสุรินทร์

ผลการศึกษาความพร้อมต่อการเรียนแบบสหวิชาชีพพบว่าโดยรวมกลุ่มตัวอย่างมีความพร้อมอยู่ในระดับมาก ($M=3.65$, $SD=.43$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการทำงานร่วมกันเป็นทีมมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือ ด้านเอกลักษณ์การเรียนรู้ร่วมทางลบ ($M=3.91$, $SD=.55$; $M=3.82$, $SD=.65$ ตามลำดับ)

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพร้อมต่อการเรียนแบบสหวิชาชีพ

ความพร้อมต่อการเรียนแบบสหวิชาชีพ	M	SD	ระดับ
ด้านการทำงานร่วมกันเป็นทีม	3.91	.55	มาก
ด้านเอกลักษณ์การเรียนรู้ร่วมทางลบ	3.82	.65	มาก
ด้านบทบาทและความรับผิดชอบของวิชาชีพในการเรียนร่วม	3.46	.46	มาก
ด้านเอกลักษณ์การเรียนรู้ร่วมทางบวก	2.81	.92	ปานกลาง
โดยรวม	3.65	.43	มาก

เปรียบเทียบความพร้อมต่อการเรียนแบบสหวิชาชีพของนักศึกษาอุดมศึกษาในจังหวัดสุรินทร์ที่มีเพศ สถาบันการศึกษา ชั้นปีที่กำลังศึกษา และประสบการณ์การเรียนรู้แบบสหวิชาชีพที่ต่างกันดังแสดงในตารางที่ 2 พบว่าเพศหญิงมีคะแนนเฉลี่ยความพร้อมต่อการเรียนแบบสหวิชาชีพสูงกว่าเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($M=3.67$, $SD=.43$; $M=3.56$, $SD=.43$, $p<.01$) นักศึกษาพยาบาลมีคะแนนเฉลี่ยความพร้อมสูงที่สุดและแตกต่างจากสถาบันอื่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($M=3.76$, $SD=.45$, $p<.001$) เมื่อพิจารณารายคูปบว่านักศึกษาพยาบาลมีค่าคะแนนเฉลี่ยความพร้อมต่อการเรียนแบบสหวิชาชีพต่างจากนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏ นักศึกษาจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล และนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 3) ชั้นปีที่ 1 มีค่าคะแนนเฉลี่ยความพร้อมต่อการเรียนแบบสหวิชาชีพสูงที่สุดแต่ไม่แตกต่างจากชั้นปีที่อื่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์การเรียนรู้แบบสหวิชาชีพมีคะแนนเฉลี่ยความพร้อมต่อการเรียนแบบสหวิชาชีพสูงกว่าผู้ที่ไม่มีความรู้แบบสหวิชาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($M=3.70$, $SD=.44$; $M=3.63$, $SD=.43$, $p<.05$)

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบความพร้อมต่อการเรียนแบบสหวิชาชีพของนักศึกษา ($n=719$)

คุณลักษณะส่วนบุคคล	n(719)	M	SD	t/F	p-value
เพศ					
ชาย	559	3.67	.43	2.72	.007
หญิง	160	3.56	.43		
สถาบันการศึกษา					
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์	212	3.76	.45	8.60	.000
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์	328	3.67	.42		
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสานฯ	85	3.56	.42		
วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุรินทร์	94	3.53	.39		
ชั้นปี					
1	382	3.67	.43	2.24	.083
2	128	3.68	.43		
3	152	3.61	.41		
4	57	3.54	.45		

คุณลักษณะส่วนบุคคล	n(719)	M	SD	t/F	p-value
ประสบการณ์การเรียนรู้แบบสหวิชาชีพ					
มี	492	3.70	.44	2.29	.023
ไม่มี	227	3.63	.43		

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ (Post Hoc) ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่ต่างสถาบัน (n=719)

สถาบันการศึกษา	n	M	SD	P-value		
				1	2	3
1. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์	212	3.76	.45			
2. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์	328	3.67	.42	.005		
3. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสานฯ	85	3.56	.42	.002	.527	
4. วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุรินทร์	94	3.53	.39	.000	.221	.980

อภิปรายผล

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 77.7) นับถือศาสนาพุทธ (ร้อยละ 99.3) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของกชกร รักรุ่ง และคณะ⁹ เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงและนับถือศาสนาพุทธมากที่สุด เป็นนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ (ร้อยละ 45.6) ซึ่งนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในจังหวัดสุรินทร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ มีจำนวนนักศึกษามากที่สุด เป็นชั้นปีที่ 1 (ร้อยละ 53.1) นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีรายวิชาการเรียนการสอนน้อยที่สุด ทำให้มีเวลาเข้าถึงการทำแบบสอบถามและมีความสนใจมากกว่าชั้นปีอื่น ๆ นอกจากนั้นนักศึกษาระดับชั้นปีที่ 1 เป็นกลุ่มที่เพิ่งเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่ลักษณะการเรียนการสอนมีความแตกต่างจากระดับมัธยมศึกษาจึงทำให้นักศึกษามีความสนใจและแสดงออกซึ่งความพร้อมต่อการเรียนรู้ในวิธีการใหม่ ๆ ส่องในสามของกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ไม่เคยมีประสบการณ์การเรียนรู้แบบสหวิชาชีพ (ร้อยละ 68.4) เนื่องจากการสอนในลักษณะนี้ยังไม่เป็นที่แพร่หลายในจังหวัดสุรินทร์ กลุ่มที่เคยมีประสบการณ์การเรียนรู้แบบสหวิชาชีพระบุว่าเคยเรียนร่วมกับวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์ และวิทยาลัยเทคนิคสุรินทร์ จากการเรียนรู้ร่วมกันในหัวข้อ การป้องกันการผลิตตกหล่นในผู้สูงอายุในชุมชนเมืองจังหวัดสุรินทร์ เมื่อปีพ.ศ.2561⁶

ผลการศึกษาความพร้อมต่อการเรียนแบบสหวิชาชีพพบว่าโดยรวมกลุ่มตัวอย่างมีความพร้อมอยู่ในระดับมาก (M=3.65, SD=.43) ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับการศึกษาของกชกร รักรุ่ง และ คณะ⁶ การศึกษาของ Gil & Soriano¹⁴, และการศึกษาของ Woermann et al.¹⁵ ที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความพร้อมต่อการเรียนแบบสหวิชาชีพในระดับมาก แต่อย่างไรก็ตามการศึกษาของกชกร รักรุ่งและคณะนั้น ดำเนินการศึกษาเฉพาะนักศึกษาระดับชั้นปีที่ 2 และ 3 เท่านั้น เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการทำงานร่วมกันเป็นทีมมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือด้านเอกลักษณ์การเรียนรู้ร่วมทางลบ (M=3.91, SD=.55; M=3.82, SD=.65 ตามลำดับ) ซึ่งรายด้านการทำงานร่วมกันเป็นทีมมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดสอดคล้องกับการศึกษาของกชกร รักรุ่ง⁹ เนื่องจากการเรียนการสอนแบบสหวิชาชีพเป็นการเรียนการสอนที่ผู้เรียนที่หลากหลายสถาบันทำให้แลกเปลี่ยนแนวคิดประสบการณ์และมีการดำเนินกิจกรรมเป็นทีม แต่ลำดับรองลงมาไม่สอดคล้องกันเนื่องจากนักศึกษาความหลากหลายและยังไม่มีประสบการณ์การเรียนรู้แบบสหวิชาชีพจึงมีความคิดเห็นว่าสถาบันอื่น ๆ อาจจะมีเอกลักษณ์การเรียนรู้ร่วมทางลบที่เด่นชัด

เมื่อเปรียบเทียบความพร้อมต่อการเรียนแบบสหวิชาชีพพบว่าเพศหญิงมีคะแนนเฉลี่ยความพร้อมต่อการเรียนแบบสหวิชาชีพสูงกว่าเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($M=3.67$, $SD=.43$; $M=3.56$, $SD=.43$, $p<.01$) ซึ่งผลการศึกษาแตกต่างจากการศึกษาของกชกร รักรุ่งและคณะ⁹ ที่พบว่าเพศไม่มีผลต่อความพร้อมในการเรียนการสอนแบบสหวิชาชีพ การที่เพศหญิงมีคะแนนเฉลี่ยความพร้อมต่อการเรียนแบบสหวิชาชีพสูงกว่าอาจเนื่องมาจากเพศหญิงเป็นเพศหญิงมีความสามารถในการใช้ถ้อยคำได้อย่างคล่องแคล่ว มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นและสามารถควบคุมอารมณ์ได้ดีกว่ามากกว่าเพศชาย¹⁶ เพศหญิงจึงมีความพร้อมที่จะแบ่งปันความรู้ ทักษะ เสริมสร้างความเข้าใจ ความร่วมมือทั้งในด้านการศึกษา การทำงานร่วมกันระหว่างการเรียนแบบสหวิชาชีพได้ดีและมีประสิทธิภาพกว่าเพศชาย

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างสถาบันการศึกษาพบว่านักศึกษาพยาบาลมีคะแนนเฉลี่ยความพร้อมสูงสุดและแตกต่างจากสถาบันอื่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<.001$) เมื่อพิจารณารายคู่พบว่านักศึกษาพยาบาลมีค่าคะแนนเฉลี่ยความพร้อมต่อการเรียนรู้แบบสหวิชาชีพต่างจากนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏ นักศึกษาจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล และนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับการศึกษาของ Gil & Soriano¹⁴ และ การศึกษาของ Woermann et al.¹⁵ และ การศึกษาของ Jaideep et al.¹⁶ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในการจัดการเรียนการสอนสาขาพยาบาลศาสตร์นั้นมีการเรียนการสอนภาคทฤษฎี ภาคทดลอง และภาคปฏิบัติ โดยในการศึกษาภาคปฏิบัตินั้นนักศึกษาจะได้ศึกษาในสถานบริการสุขภาพตั้งแต่ระดับชุมชน โรงพยาบาลระดับปฐมภูมิ ทุติยภูมิและตติยภูมิ ทำให้นักศึกษาได้รับรู้และมีประสบการณ์ตรงว่าในการทำงานนั้นต้องมีการทำงานร่วมกับวิชาชีพอื่น จึงทำให้นักศึกษาประเมินว่ามีความพร้อมในการเรียนแบบสหวิชาชีพสูงมากกว่านักศึกษาจากสถาบันอื่น

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่าการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างเกือบร้อยละ 70 เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และเป็นชั้นปีที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยความพร้อมต่อการเรียนแบบสหวิชาชีพสูงสุด และยังพบว่าชั้นปีที่สูงขึ้นคะแนนเฉลี่ยความพร้อมต่อการเรียนแบบสหวิชาชีพน้อยลงแต่ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของกชกร รักรุ่งและคณะ⁹ แต่ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ Visser et al.⁸ ที่พบว่าชั้นปีที่ 1 มีอิทธิพลต่อการเรียนแบบสหวิชาชีพมากที่สุด การศึกษาค้นคว้านี้ถึงแม้จะพบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีค่าคะแนนเฉลี่ยความพร้อมต่อการเรียนแบบสหวิชาชีพสูงสุดแต่ไม่แตกต่างจากชั้นปีอื่นอย่างมีนัยสำคัญ อาจเนื่องมาจาก การจัดการเรียนการสอนแบบสหวิชาชีพเป็นการเรียนการสอนน่าสนใจและมีผู้เรียนจากหลายสถาบันมาเรียนรู้ร่วมกันมามีกิจกรรมร่วมกัน แต่ละชั้นปีแสดงออกซึ่งบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบตามความรู้ความสามารถของตนเอง ความพร้อมต่อการเรียนแบบสหวิชาชีพไม่ได้ขึ้นอยู่กับชั้นปี ชั้นปีที่น้อยก็มีความพร้อมต่อการเรียนแบบสหวิชาชีพสูง ดังนั้นความพร้อมต่อการเรียนแบบสหวิชาชีพอาจขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่น เช่น ประสบการณ์หรือองค์ความรู้ที่มีมาก่อนของตัวบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาที่พบว่าผู้ที่มีประสบการณ์การเรียนรู้แบบสหวิชาชีพมีคะแนนเฉลี่ยความพร้อมต่อการเรียนแบบสหวิชาชีพสูงกว่าผู้ที่ไม่มีความประสบการณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($M=3.70$, $SD=.44$; $M=3.63$, $SD=.43$, $p<.05$) ซึ่งกล่าวได้ว่า นักศึกษาที่มีประสบการณ์การเรียนรู้แบบสหวิชาชีพจะมีความพร้อมเนื่องจากได้เรียนรู้กระบวนการเรียนการสอนมาแล้วทำให้เกิดความพร้อมในการการเรียนรู้มากขึ้นและพร้อมที่จะเรียนรู้ในครั้งต่อไปได้มากกว่าผู้ที่ไม่มีความประสบการณ์

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

การศึกษาค้นคว้านี้พบว่านักศึกษาระดับอุดมศึกษามีความพร้อมต่อการเรียนรู้แบบสหวิชาชีพดังนั้นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาในระดับจังหวัดควรได้มีการวางแผนในการจัดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสถาบันการศึกษา ทั้งนี้สามารถจัดการเรียนรู้ได้ตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 ทั้งนี้การจัดการเรียนรู้แบบสหวิชาชีพสามารถจัดได้ทั้งในรายวิชาในห้องเรียนและนอกห้องเรียน โดยอาจเริ่มจากกิจกรรมนอกห้องเรียนก่อน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย

การศึกษาค้นคว้าพบว่านักศึกษาในระดับอุดมศึกษามีความพร้อมต่อการเรียนแบบสหวิชาชีพในระดับมากแต่ทำการศึกษาเฉพาะในนักศึกษาเท่านั้น ซึ่งการจัดการเรียนการรู้แบบสหวิชาชีพมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายประการ ดังนั้นควรทำการศึกษาความพร้อมต่อการจัดการเรียนรู้แบบสหวิชาชีพจากผู้สอนและศึกษาการออกแบบสิ่งสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมต่อการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาที่มาจากหลากหลายวิชาชีพไม่ใช่เฉพาะวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับด้านสุขภาพโดยตรง

References

1. Chuenkongkaew W, Puthasi W, Trongtorsrisakul M, Wankong A. Health education reform relevance with health needs in Thai culture. Bangkok: The National Health Professional Education Foundation; 2014. (in Thai).
2. World Health Organization. Learning together to work together for health. Report of a WHO study group on multiprofessional education of health personnel: The team approach, technical report series 769;1987 October 12–16; Geneva. Geneva: World Health Organization, 1988.
3. Hammick M, Freeth D, Koppel I, Reeves S. A best evidence systematic review of interprofessional education: BEME Guide no.9. Med Teach 2007;29:735–51.
4. Wannakrairot P, Rujkomkran D, Buranatrivej S, Wisaijorn T, Preeyanon L. Suggestion for health care professional education in some area: For institutional and education reform. Bangkok: The Graphico System Ltd; 2019. (in Thai).
5. Barr H. An anatomy of continuing interprofessional education. Journal of Continuing Education in Health Professions 2009;29:147–50.
6. Chuenkongkaew W. Interprofessional Education 2nd edition. Bangkok: P.A. Living; 2018. (in Thai).
7. Yeunyow T, Howham C, Promsuan W. Effects of interprofessional education on perception on interprofessional roles and responsibility, and teamwork. Nursing Public Health and Education Journal 2019;20(1):137–47. (in Thai).
8. Oeseburg B, Hillberts R, Luten TA, Etten A, Slaet JPJ, Roodbol PF. Interprofessional education in primary care for the elderly: a pilot study. BMC Medical Education 2013;13:161.
9. Rukroong K, Rukroong K, Tanchan K, Netwong K, Porkpipat K, Chanmake K, et al. Readiness for interprofessional learning of sophomore and junior nursing students at Boromarajonani College of Nursing, Surathani. The 6th Active Learning Conference: How Active Learning answer Thailand 4.0. Surathani, Walailak University. 2018. (in Thai).
10. Visser CLF, et al. The association of readiness for interprofessional learning with empathy, motivation, and professional identity development in medical students. BMC Medical Education 2018;18:125. Doi.org/10.1186/s12909-018-1248-5.
11. Mc Fadyen AK, Webster V, Strachan K, Figgins E, Brown H., McKechnie J. The readiness for interprofessional learning scale: A possible more stable subscale model for the original version of RIPLS. Journal of Interprofessional Care 2005;19(6):595–603.
12. Zhewei L, Yihan S, Yang Z. Adaptation and reliability of the readiness for interprofessional learning scale (RIPLS) in the Chinese health care students setting. BMC Medical Education 2018; 18:309. doi.org/10.1186/s12909-018-1423-8.
13. Srisaard B. Interpretation of estimation scale data collecting tool. Journal of Educational Measurement Mahasarakham University 1994;2(1):64–70. (in Thai).
14. Gil P. Soriano. Readiness of health science students towards interprofessional learning. Interprofessional. Journal of Nursing Education 2019;11(3):74–9.

15. Woermann U, Weltsch L, Kunz A, Stricker D, Guttormsen S. Attitude towards and readiness for interprofessional education in medical and nursing students of Bern. *GMS Journal for Medical Education* 2016;33(5):1–20.
16. Jaideep ST. et al. Readiness for interprofessional leaning among healthcare professional students. *International Journal of Medical Education*. 2016;7:144–8.